

Complexnummer: 510211

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Prins Hendriksoord

Aantal complexonderdelen

6

Monumentnummers van complexonderdelen

510212, 510213, 510214, 510215, 510216, 510217

Woonplaats

Den Dolder

Gemeente

Zeist

Provincie

Utrecht

Locatie van het hoofdobject

Soestdijkerweg 17, 3734 MG te Den Dolder

Complexomschrijving

Inleiding complex

Het oorspronkelijke Prins Hendriksoord werd door prins Hendrik in 1871 gesticht. Hij liet door architect L.H. Ebersson een landhuis van bescheiden omvang bouwen voor zijn rentmeester J.L. Inckel. Gelijktijdig werd door J. Copijn het omliggende terrein in een landschapspark ingericht. Na de dood van Hendrik in 1879 kwam Prins Hendriksoord in handen van de Baarnsche Bouwterrein Maatschappij uit Amsterdam. Deze bouwmaatschappij had reeds 100 hectare domeingronden in bezit gekregen waaronder het terrein van het huidige villagegebied Prins Hendrikpark in Baarn. Het vennootschapbestuur bestond bij de oprichting ondermeer uit de Amsterdammers A.A.H. Boissevain, jhr P. Hartsen en mr M.C. van Hall. Eerstgenoemde kocht in 1883 het Prins Hendriksoord. Hij liet het huis diverse malen uitbreiden en aanpassen. Vermoedelijk tussen 1906 en 1915 werd ook het landschapspark veranderd. De twee aparte vijvers in het park werd met elkaar verbonden en verlengd. Er kwam een tweede ijzeren brug over de vijver van waaruit een zichtas op het huis liep. Deze zichtas is nog ongeschonden. Vermoedelijk is H. Copijn verantwoordelijk geweest voor alle aanpassingen in het park. Copijn was door bovengenoemde maatschappij ingehuurd het Prins Hendrikpark in Baarn in te richten, waar Boissevain als bestuurslid bij betrokken was geweest. Voorts kreeg de tuinarchitect D.F. Tersteeg de opdracht een deel van het park ten zuidwesten van het hoofdgebouw in te richten als geometrische tuin. Deze tuin is thans onderdeel van het landgoed Vijverhof.

Omschrijving complex

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het complex van Prins Hendriksoord wordt omgrensd door de Soestdijkerweg in het zuidoosten tot aan de kruising met de Maartensdijkseweg. Vervolgens loopt de begrenzing langs de Maartensdijkseweg in zuidwestelijke richting tot aan de onverharde weg. De begrenzing volgt deze weg aan de oostzijde in zuidelijke richting tot aan de Soestdijkerweg. Binnen deze begrenzing vallen de volgende kadastrale percelen (sectie A): 3392, 3393, 3435, 3389, 3388, 2848.

Het complex bestaat uit de buitenplaats Prins Hendriksoord en het landgoed Vijverhof. Het terrein van laatstgenoemde behoorde van oorsprong bij de buitenplaats Prins Hendriksoord dat in 1926 werd opgedeeld in drie stukken. Het derde stuk, dat van de Ernst Sillem Hoeve, valt buiten de bescherming.

Binnen de hierboven vastgestelde begrenzing vallen de volgende objecten: 1. het oorspronkelijke volume van het landhuis Prins Hendriksoord zoals dat door Eberson in 1871 ontworpen is (ZT418) 2. de tuinmanswoning in vakwerkstijl (ZT418A) 3. de gietijzeren brug stammend uit de eerste aanleg (ZT418B) 4. de eerste en tweede aanleg van het landschapspark, thans over twee eigenaren verdeeld, naar ontwerp van J. Copijn (1871) en vermoedelijk door H. Copijn (1906-1926) veranderd (ZT418C) 5. een nieuw-architectonische tuin naar ontwerp van D.F. Tersteeg \t (ZT418D) 6. de ijzeren brug stammend uit de tweede aanleg (ZT418E).

Waardering complex

Het complex Prins Hendriksoord is van cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde met name wegens het landschappelijk aangelegde park van J. Copijn en de oud-Hollandse tuin van J.D. Tersteeg alsmede het bijgebouw in vakwerkstijl en de twee ijzeren bruggen over de slingervijver. Ook van ensemblewaarde in relatie met het tegenoverliggende Ewijckshoeve.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 510212

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	02 september 1999
Kadaster deel/nr	82910/20

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Den Dolder	Zeist	Utrecht

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Den Dolder	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Zeist	A			2848

Omschrijving**

Omschrijving complexonderdeel 1

Vrijstaand LANDHUIS van drie bouwlagen op samengestelde plattegrond onder plat dak, gebouwd in 1872. Alle gevelzijden zijn wit bepleisterd met twee zwart aangezette cordonbanden tussen de bouwlagen en geblokte lisenen op de hoeken. Even onder de geveluiteinden is een overhangende lijst op klossen gezet die de gevels afsluiten. De vensters in de gevels zijn vrijwel alle schuifvensters met uitzondering van de toegevoegde derde bouwlaag waarin stolpramen zijn gezet. Alle vensters in de eerste en tweede bouwlaag zijn voorzien van rechthoekige wenkbrauwen. Genoemde detailleringen stammen uit de eerste bouwfase.

Het oorspronkelijke bouwvolume van het landhuis behelst de volgende omvang: de voorgevel aan de oostzijde is symmetrisch ingedeeld en bestaat uit vijf vensterassen. Voor de gevel ligt een hardstenen stoep van twee treden hoog. De hoofdingang is op de middenas geplaatst, waarboven een balkon is gezet dat door twee hardstenen zuilen op de hoeken gesteund wordt. De schacht van de zuilen heeft een grote entasis. Het balkon is een latere toevoeging maar valt op grond van detaillering onder de rijksbescherming. De ingangspartij wordt aan beide zijden geaccentueerd door een liseen met imitatievoegen over twee bouwlagen. In de tweede bouwlaag bevindt op de middenas een stolpdeur die toegang tot het balkon geeft. Aan weerszijden hiervan bevinden zich twee vensters. De derde bouwlaag is een toevoeging uit 1966 en is samen met het grote samengesteld serrevenster aan de linkerzijde van ondergeschikt belang.

De noordgevel kent eveneens een symmetrische opbouw en indeling van drie vensterassen. Op de middenas bevindt zich een driezijdige erker met afgeschuinde hoeken over drie bouwlagen. Oorspronkelijk had de erker één bouwlaag waarboven een balkon was gezet. Derhalve zijn de tweede en derde bouwlaag van de erker van ondergeschikt belang. Aan weerszijden van de erker is een venster geplaatst. De achtergevel aan de westzijde heeft een in het midden geplaatste rechthoekige aanbouw. Links van deze aanbouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

bevindt zich de uitbreiding uit 1966. Genoemde aanbouw en uitbreiding zijn van ondergeschikt belang. De gehele oorspronkelijke zuidgevel is door de uitbreidingen nauwelijks zichtbaar. Tegen de gevel zijn twee korte vleugels gebouwd van drie bouwlagen die voor de bescherming van ondergeschikt belang zijn. Tussen de twee vleugels is nog een deel van de oorspronkelijke erker met drielichtsvenster te zien. Hierachter bevond zich de oorspronkelijke trappartij.

Waardering complexonderdeel 1

Het landhuis Prins Hendriksoord is van cultuurhistorische waarde vanwege de ontstaansgeschiedenis alsmede van ensemble waarde als onderdeel van het complex Prins Hendriksoord. Bovendien van belang als onderdeel van het oeuvre van de architect L.H. Ebersson.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis

Monumentnummer*: 510213

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	02 september 1999
Kadaster deel/nr	82911/182

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Den Dolder	Zeist	Utrecht

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Den Dolder	rechts van het landhuis

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartemen aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Zeist	A			2848

*Omschrijving***

Omschrijving complexonderdeel 2

Vrijstaande TUINMANSWONING van twee bouwlagen (hoofdvolume) en één bouwlaag (aanbouw linkerzijde) op stenen plint en rechthoekige plattegrond onder een met bitumen gedekt zadeldak, waarvan de dakschilden oversteken. De gevels zijn geconstrueerd uit houten gesneden stijlen en regels. De velden zijn opgevuld met verticale kraaldelen in de smalle velden of met diagonale kraaldelen in de grotere velden naast de vensters. Direct boven de vensters in de eerste bouwlaag zijn velden met stijlen in kruisvorm aangebracht. De velden boven deze rij zijn met eenvoudige, verticaal aangebrachte messing-en-groef planken opgevuld, waarop vervolgens een rechthoekige geprofileerde lijst is gezet. Deze oplossing is ook toegepast in de meeste velden in de tweede bouwlaag.

De voorgevel aan de zuidzijde heeft een symmetrische indeling van drie vensterassen met een in het midden geplaatste stolpdeur die geflankeerd wordt door een venster waarvan de middenstijl is verwijderd. In de verdieping bevinden zich drie gekoppelde vensters met draairamen. Links van het hoofdvolume is een kleine aanbouw gezet waarin de hoofdingang met een nieuwe deur is geplaatst. De achtergevel heeft rechts de genoemde aanbouw, waarin een nieuw groot venster en twee smalle vensters. De achtergevel van het hoofdvolume kenmerkt zich door een extra bepleisterde kelder verdieping -thans garage-, waarin een dubbele deur en twee liggende vensters zijn geplaatst. In de eerste bouwlaag bevinden zich twee, vermoedelijk later gewijzigde vensters (de middenstijl ontbreekt). In de verdieping zijn twee gekoppelde vensters geplaatst. De niet oorspronkelijke onderdelen vallen buiten de bescherming.

De topgevel van de aanbouw in de rechterzijgel is in de top verrijkt met ajourwerk. Het grote venster links is een latere verandering.

De linkerzijgevel is wat de detaillering betreft conform de andere gevels. De top is verrijkt met ajourwerk.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering complexonderdeel 2

De tuinmanswoning is van cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang vanwege bouwtype en detaillering alsmede van ensemble waarde als historisch onderdeel van de voormalige buitenplaats Prins Hendriksoord.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Bijgebouw

Monumentnummer*: 510214

Status rijksmonument
Inschrijving register* 02 september 1999
Kadaster deel/nr 82911/175

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Den Dolder Zeist Utrecht

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Zeist A 4033

Omschrijving**

Omschrijving complexonderdeel 3

Een rechts achter het landhuis gelegen BRUG met gietijzeren spijlenhek en houten vloer. Het hekwerk bestaat uit elf gecanneleerde zuilen op achthoekige sokkels die een dennenappel als bekroning hebben. De zuilen worden door vier regels met elkaar verbonden, twee aan de bovenzijde en twee aan de onderzijde. Tussen de zuilen zijn eenvoudige, gladde spijlen gezet. De uiteinden van het spijlenhek kenmerken zich door een naar buiten gebogen kwartronde vorm. De laatste zuil staat op een natuurstenen plaat die bevestigd is op een gemetselde kademuur onder de brug.

Waardering complexonderdeel 3

De brug is van architectuurhistorische en typologische waarde wegens materiaal gebruik en detaillering, alsmede van belang als historisch onderdeel in het landschapspark van Prins Hendriksoord.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Weg- en waterbouwkundige werken Brug(C) Voetgangersbrug

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 510215

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	02 september 1999
Kadaster deel/nr	82742/125

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Den Dolder		Zeist		Utrecht			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Soestdijkerweg	15			3734 MG	Den Dolder	Bij	
Soestdijkerweg	17			3734 MG	Den Dolder	Bij	
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Zeist		A				4001	
Zeist		A				3961	
Zeist		A				3392	
Zeist		A				4033	
Zeist		A				3388	
Zeist		A				4032	
Zeist		A				3814	
Zeist		A				3837	
Zeist		A				3813	

Omschrijving**

Omschrijving complexonderdeel 4

LANDSCHAPSPARK van Prins Hendriksoord, waarvan de eigenlijke aanleg zich uitsluitend ten zuidwesten van het landhuis (achterzijde) bevindt. Vóór het landhuis bevinden zich echter ook een aantal elementen en structuren die vanuit cultuurhistorisch oogpunt interessant zijn en daarom ook onder het te beschermen gebied vallen. Het betreft de grote weide tussen de Soestdijkerweg, de sloot voor het huis en de oprijlaan. De open weide geeft vrij uitzicht op het landhuis. Bovendien bestaat er een zichtlijn tussen het huis van Prins Hendriksoord en dat van de Ewijkshoeve die door het open karakter van de weide gewaarborgd wordt. De sloot voor het huis is een onderdeel van een oude afwateringssloot (Engelse Vaart) die het hele terrein van het oude Prins Hendriksoord doorkruist. Bij de tweede aanleg van het landschapspark maakte H. Copijn gebruik van deze sloot als verbindend element in de grote slingerivier. Een belangrijke structuur is de loop van de oude Soestdijkerweg. Deze liep vroeger vlak langs het landhuis van het Prins Hendriksoord

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

waarna zij ter hoogte van de tuinmanswoning een knik naar het noordoosten maakte. De hierboven genoemde weide lag vroeger dus aan de andere kant van de Soestdijkerweg. Doordat de Soestdijkerweg en Maartensdijkseweg werden rechtgetrokken, kon een deel van de eerst genoemde weg gebruikt worden als oprijlaan. Deze situatie bestaat nog steeds. De hoofdingang bevindt zich aan de zuidwestzijde waar twee hekpilaren met de naam van het landgoed de entree markeren. De laan voert langs een parkeerterrein (links) en loopt vlak langs het huis in de richting van het bijgebouwtje. Daar bevindt zich een splitsing. De weg naar links voert door het beboste deel van het park en is een rechte laan met aan weerszijden volwassen beuken. De laan eindigt bij de achteringang van Prins Hendriksoord aan de Maartensdijkseweg, waar twee hekpilaren de grens markeren. De laan die voor de tuinmanswoning naar rechts loopt is de oude Soestdijkerweg, bestraat met nog originele klinkers en beplant met beuken in de berm. De laan leidt naar de huidige Soestdijkerweg waar twee hekpilaren de grens markeren. De oude Soestdijkerweg die vóór het huis langs liep is slechts nog in twee afzonderlijke restanten te herkennen aan de rij oude beuken. Het park achter het huis is via een gietijzeren brug over de vijver rechts van het huis te bereiken. Vanaf de brug is goed te zien dat de serpentinevijver breder wordt en al slingerend naar het zuidwesten loopt. Langs de vijver liggen grasgronden die her en der beplant zijn met solitaire bomen, waaronder een markante treurwilg, rododendrons en ander struikgewas. Het pad na de brug voert al slingerend langs de vijver. Het terrein is op diverse plaatsen geaccidenteerd. Een aantal doodlopende zijpaden lopen naar uitkijplaatsen langs de oever van de vijver. Het pad voert uiteindelijk naar de hierboven beschreven beukenlaan die links naar de achteringang leidt en die rechts naar het bijgebouwtje in vakwerkstijl voert. De vijver loopt nog een eind naar het zuidwesten door. Dit gedeelte, met de nieuw-architectonische tuin van Tersteeg valt sinds 1926 onder het terrein van landgoed Vijverhof. De voortzetting van de vijver op het terrein van dit landgoed is conform de topografische kaart uit 1989. De vijver wordt smaller en over dit gedeelte is een tweede brug geplaatst. Vanaf de brug is een zichtas op het landhuis van Prins Hendriksoord. Na nog een stuk in noordwestelijke richting gelopen te hebben buigt de vijver in zuidelijke richting af. In de bocht ligt een klein eiland dat geheel begroeid is met bomen en struiken. De vijver loopt langs het nieuwe landhuis De Vijverhof, dat buiten de bescherming valt, evenals de nieuwe houten ophaalbrug die hier over de vijver is aangelegd. Na deze brug verbreed de waterloop zichttot een komvormige vijver. Hierna wordt de vijver weer smaller en loopt door tot aan de Engelse Vaart. De vaart is nabij het huis De Vijverhof in 1926 gedeeltelijk gedempt, evenals een deel van de slingervijver. De Engelse vaart loopt in zuidwestelijke richting verder maar er bevindt zich een tak van de slingervijver die in noordwestelijke richting loopt. Deze tak van de vijver heeft soms het uiterlijk van een smalle sloot, terwijl op andere plaatsen de vijver iets breder wordt. Volgens een kaart uit 1926 was het van oorsprong een vrij brede, licht slingerende vijver. Vervolgens buigt de vijver weer in zuidelijke richting af en loopt verder als een rechte smalle sloot tot aan de vaart. Hier eindigt de aanleg van de slingervijver.

De aanleg van het terrein rond de slingervijver kenmerkt zich door gemengde loofbossen en dennenbossen waardoorheen oude (beuken)lanen lopen die deels uit de eerste aanleg stammen. Het terrein is op diverse plaatsen geaccidenteerd. Ten zuidwesten van het landhuis 'De Vijverhof', bevindt zich een sterrebos waarvan de aanleg vermoedelijk recent is.

Waardering complexonderdeel 4

Het omvangrijke park van het Prins Hendriksoord is van cultuurhistorische waarde vanwege de ontstaansgeschiedenis alsmede van architectuurhistorisch belang als voorbeeld van een landschappelijk aangelegd park uit het begin van deze eeuw. Tevens van grote ensemblewaarde vanwege de relatie met het tegenoverliggende Ewijkshoeve.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	Historische aanleg

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 510216

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	02 september 1999
Kadaster deel/nr	82742/108

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Den Dolder	Zeist	Utrecht

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Zeist	A			3961

Omschrijving**

Omschrijving complexonderdeel 5

De ten zuidoosten van het landhuis 'De Vijverhof' gelegen nieuw-architectonische BLOEMENTUIN van D.F. Tersteeg is na een periode van verval in de jaren vijftig en zestig voor een deel teruggebracht in oude toestand. De bescherming richt zich op deze hoofdropzet van vier deeltuinen, de gemetselde muren met detaillering, trappen, zuil met zonnewijzer en waterspuwers. De hoofdropzet met de vier deeltuinen is nog steeds intact, maar de invulling is daarentegen voor een aanzienlijk deel veranderd. Deze is sterk vereenvoudigd door grotere perken met buxushagen. De perken hebben thans een grasinvulling gekregen. De vijver in de tweede en grootste deeltuin heeft een volledig andere, grotere vorm gekregen. Deze verandering dateert van de laatste 'restauratie'. Het in de derde deeltuin gelegen smalle perk is nu een vijver. De vierde deeltuin, die als afsluiter fungeert, verkeert in de meest originele staat, vermoedelijk omdat hier van oorsprong geen perkjes lagen. De in de kademuren aangebrachte vissenkop-waterspuwers verkeren in goede staat. De pergola die tussen de tweede en derde deeltuin loopt (inclusief het prieel) en de pergola in de vierde deeltuin, hebben inmiddels een nieuwe bovenbouw gekregen, maar deze zijn geheel in de geest van het oorspronkelijk ontwerp uitgevoerd, waardoor bescherming gerechtvaardigd is.

Waardering complexonderdeel 5

De geometrische tuin is van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een nieuw-architectonische tuinstijl alsmede van belang als vroeg ontwerp van D.F. Tersteeg. Bovendien van cultuurhistorische waarde als voormalig onderdeel van de buitenplaats Prins Hendriksoord.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	Tuin

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 510217

Status rijksmonument
Inschrijving register* 02 september 1999
Kadaster deel/nr 82911/198

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Den Dolder Zeist Utrecht

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Zeist A 3961

Omschrijving**

Omschrijving complexonderdeel 6

Een over een slingerijver geplaatste ijzeren BOOGBRUG, onderdeel van een stelsel van slingerpaden door het landschapspark van de voormalige buitenplaats Prins Hendriksoord. De brug is opgebouwd uit twee gebogen ijzeren balken van I-profielen, waarop de houten planken van de vloer zijn bevestigd. Op de balk zijn op zeven plaatsen tussenschotten bevestigd, waarop klemmen zijn vastgemaakt. Aan deze klemmen zijn met moer en bout de stijlen van het hekwerk bevestigd. Tussen de stijlen zijn twee diagonale, elkaar kruisende stangen aangebracht. Op de stijlen rust een leuning, die aan de uiteinden een S-vormige krul heeft gekregen. Alle klinknagels en bout en moer constructies zijn zichtbaar.

Waardering complexonderdeel 6

Van architectuurhistorisch waarde als voorbeeld van een eenvoudige uit ijzer geconstrueerde boogbrug, alsmede van ensemble waarde als functioneel onderdeel in het landschappelijk aangelegde park van de voormalige buitenplaats Prins Hendriksoord.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Weg- en waterbouwkundige werken Brug(C) Voetgangersbrug

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument